

amaze

Σεξουαλική Εκπαίδευση

Τι είναι οι Σεξουαλικά Μεταδιδόμενες Λοιμώξεις (ΣΜΛ)

Για την έκδοση στα ελληνικά

amaze

Advocates
for Youth
Rights. Respect. Responsibility.

ΩΣ
ΑΙΔΩ
σεξουαλική εκπαίδευση
για όλες τις ηλικίες

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Δίκτυο
για τα δικαιώματα
του παιδιού
network
for children's
rights

Τα σχέδια μαθημάτων του AMAZE
για εκπαιδευτικούς αναπτύσσονται
με την υποστήριξη του
Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ).

ΙΣΝ / SNF

ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ
STAVROS NIARCHOS FOUNDATION

Ηλικιακή ομάδα: 9-12

Διάρκεια 45'

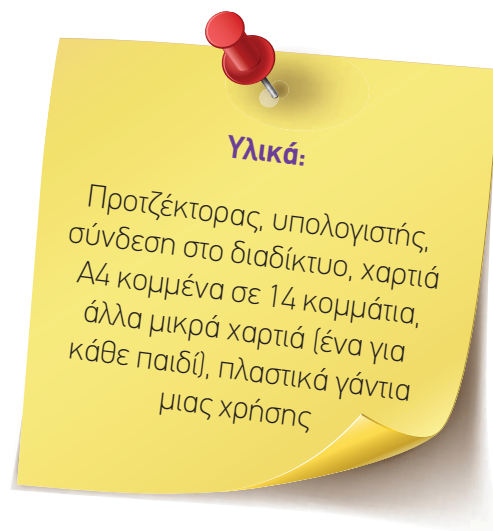
ΣΤΟΧΟΙ (προσαρμογή από τον Διεθνή Τεχνικό Οδηγό για τη Σεξουαλική Εκπαίδευση UNESCO 2018)

Βασική ιδέα και στόχοι:

8.3 Κατανόηση, αναγνώριση και μείωση του ρίσκου για ΣΜΛ, και HIV

Βασική ιδέα: Οι άνθρωποι μπορούν να αποκτήσουν ΣΜΛ, ως αποτέλεσμα του σεξ με άτομο που έχει ήδη κάποιο ΣΜΛ και υπάρχουν τρόποι για να μειωθεί η ευαλωτότητά, ως προς τη μόλυνση.

Βασική ιδέα: Η εξέταση είναι ο μόνος τρόπος που επιβεβαιώνει ότι κάποιο άτομο έχει ΣΜΛ για τις περισσότερες από τις οποίες υπάρχουν θεραπείες.

Οι μαθητές/-τριες θα μπορούν να:

- Αναγνωρίσουν τις πιο κοινές ΣΜΛ, (π.χ. HIV, HPV, έρπης, χλαμύδια, γονόρροια) μεταξύ των νέων, τους πιο συνηθείς τρόπους μετάδοσης και τους τρόπους θεραπείας για τις πιο κοινές ΣΜΛ (γνώση).
- Αντιληφθούν τη χρήση του προφυλακτικού, ως μέσο προστασίας από ΣΜΛ (γνώση).
- Επιδεικνύουν δεξιότητες επικοινωνίας για τη σωστή και συστηματική χρήση του προφυλακτικού (δεξιότητα).
- Κατανοούν τον ρόλο της εξέτασης για ΣΜΛ και να αναγνωρίζουν ότι αυτή είναι σημαντικό να γίνει σε μία οργανωμένη δομή υγείας (στάση).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ: Το μάθημα θα καλύψει θέματα που μπορεί να ανακαλέσουν τραυματικές εμπειρίες ή αναμνήσεις σε κάποια παιδιά ή/και να τους δώσουν την ευκαιρία να σας μιλήσουν για αυτά. Είναι σημαντικό πριν ξεκινήσετε να έχετε μια βαθιά κατανόηση του μαθήματος, συμπεριλαμβανομένων των οπτικών ερεθισμάτων που εμφανίζονται και να προετοιμάσετε την τάξη. Έχετε διαθέσιμες πληροφορίες για σχολικές συμβουλευτικές υπηρεσίες και γραμμές βοήθειας. Σε περίπτωση αποκαλύψεων σχετικών με βία ή κακοποίηση, ακολουθήστε τις προβλεπόμενες διαδικασίες για την εμπιστευτικότητα και την αναφορά. [Πώς διαχειριζόμαστε μια αποκάλυψη κακοποίησης από ένα παιδί;](#)

Εισαγωγή: Βρες τις λέξεις (10')

Οι εκπαιδευτικοί κόβουν σε 14 κομμάτια, χαρτιά Α4 τριών διαφορετικών χρωμάτων (ένα χρώμα για κάθε λέξη, ένα κομμάτι χαρτί για κάθε συλλαβή). Σε κάθε κομμάτι γράφουν μία συλλαβή από τις λέξεις ΣΕ-ΞΟΥ-Α-ΛΙ-ΚΑ ΜΕ-ΤΑ-ΔΙ-ΔΟ-ΜΕ-ΝΕΣ ΛΟΙ-ΜΩ-ΞΕΙΣ. Μοιράζουν τυχαία σε κάθε παιδί ή ζευγάρι (ανάλογα με τον πληθυσμό της τάξης) ένα χαρτί με μια συλλαβή. Ζητούν¹ από τα παιδιά να κινηθούν μέσα στην τάξη και να βρουν άλλα παιδιά ή ζευγάρια με συλλαβές που ταιριάζουν, ώστε να σχηματιστεί η κάθε μία από τις τρεις λέξεις του παιχνιδιού.

Όταν τα παιδιά βρουν τις λέξεις οι εκπαιδευτικοί τις γράφουν στον πίνακα και ανακοινώνουν ότι αυτό είναι το σημερινό μάθημα. Συζητούν για λίγο με τα παιδιά για τις λοιμώξεις και διερευνούν τι γνωρίζουν γι' αυτές όπως, και για συναφείς λέξεις (ιοί, βακτήρια, παράσιτα, μύκητες, μόλυνση, κ.λπ.). Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτικοί εξηγούν ότι το μάθημα αφορά μια συγκεκριμένη κατηγορία λοιμώξεων, τις σεξουαλικές λοιμώξεις. Βοηθούν τα παιδιά να καταλάβουν ότι αυτές λέγονται έτσι διότι μεταδίδονται με τη σεξουαλική δραστηριότητα. Αν ένα άτομο δεν είναι σεξουαλικά ενεργό, σπανίως κινδυνεύει από τέτοιες λοιμώξεις.

Βίντεο και φύλλο εργασίας (10')

Ο/Η εκπαιδευτικός μοιράζει σε κάθε παιδί μια φωτοτυπία του Φύλλου Εργασίας (βλ. Παράρτημα). Ζητά από τα παιδιά σε ζευγάρια ή μικρές ομάδες να παρατηρήσουν την εικόνα (μπορεί επίσης να προβάλει τη συγκεκριμένη εικόνα στον πίνακα) και να συζητήσουν για το πώς μοιάζουν οι ιοί, βακτήρια, παράσιτα κ.λπ., που είναι υπεύθυνα για τις σεξουαλικά μεταδιδόμενες λοιμώξεις. Επίσης, ενθαρρύνουν τα παιδιά να συζητήσουν εάν έχουν ακούσει ξανά κάποια από αυτά τα ονόματα. Ήδη κάποια παιδιά μπορεί να γνωρίζουν μερικές από αυτές τις λέξεις και μάλιστα, ορισμένα μπορεί να έχουν εμβολιαστεί κατά του HPV.

Τα παιδιά δουλεύουν στις ήδη υπάρχουσες ομάδες που σχηματίστηκαν από την πρώτη άσκηση. Οι εκπαιδευτικοί λένε στα παιδιά ότι θα παρακολουθήσουν το βίντεο. Η πρώτη ομάδα θα πρέπει να συμπληρώσει στη στήλη ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ, τις αντίστοιχες πληροφορίες από το βίντεο. Η δεύτερη ομάδα θα συμπληρώσει τη στήλη ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ και η τρίτη ομάδα, τη στήλη ΤΡΟΠΟΙ ΕΞΕΤΑΣΗΣ. Τα παιδιά μπορούν να δουλέψουν ως ομάδα και να συμπληρώσουν το καθένα, το φύλλο εργασίας του.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να προβάλουν το βίντεο και δεύτερη φορά, αν χρειαστεί.

Τα παιδιά παρακολουθούν το βίντεο μέχρι το τέλος και συνεργάζονται για να συμπληρώσουν τον πίνακα. Έπειτα, η κάθε ομάδα ανακοινώνει στην ολομέλεια αυτά που σημείωσε και γίνεται μια μικρή συζήτηση. Οι εκπαιδευτικοί διορθώνουν και συμπληρώνουν, όπου χρειαστεί.

Προσοχή: Είναι σημαντικό, στη στήλη για τα συμπτώματα, να τονιστεί ότι κάποιες από αυτές τις λοιμώξεις μπορεί να είναι ασυμπτωματικές.

¹ Οι εκπαιδευτικοί καλό είναι να ενημερωθούν για να κάνουν αυτήν τη συζήτηση από τον διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου Υγείας, (για παράδειγμα, <https://www.moh.gov.gr/articles/health/dieythynsh-prwtobathmias-frontidas-ygeias/draseis-kai-programmata-agwghs-ygeias/agwgh-ygeias/draseis-kai-parembaseis-eyaisthhtopoihshs-kai-enhmerwshs-toy-mathhtikoy-plhthysmoy/draseis-kai-parembaseis-eyaisthhtopoihshs-kai-enhmerwshs-gia-thn-seksoyalikh-kai-anaparagwghik-ygeia/5080-seksoyalikws-metadidomenes-loimwksis>). Επίσης, μπορούν να αναζητήσουν πληροφορίες στα σχολικά εγχειρίδια Βιολογίας Γυμνασίου και Λυκείου ή άλλες κατάλληλες πηγές από δομές υγείας (για παράδειγμα, <https://www.mitera.gr/artra-ygeias/efiveia-sexoyalikos-metadidomenes-loimoxeis-amp-antisyllipsi/>).

High-five (10')

Οι εκπαιδευτικοί έχουν κόψει μικρά χαρτάκια, ένα για κάθε παιδί. Σε κάθε χαρτάκι γράφουν είτε **Σ**, είτε **Α**, είτε **ΟΚ**. Το **Σ** συμβολίζει τη λέξη *Συμπτωματικός*, το **Α** τη λέξη *Ασυμπτωματικός* και το **ΟΚ**, *Όλα Καλά*. Θα πρέπει τα χαρτάκια που γράφουν ΟΚ να είναι πολύ περισσότερα από αυτά με το Α και το Σ. Οι εκπαιδευτικοί δίνουν σε κάθε παιδί ένα χαρτάκι, διπλωμένο ώστε να μη φαίνεται το γράμμα. Ζητούν από τα παιδιά να το κρύψουν στην τσέπη τους ή στην κασετίνα τους, χωρίς να το ανοίξουν. Επίσης, ζητούν από τα παιδιά να διαλέξουν έναν ή δύο συμμαθητές ή συμμαθήτριες, με τις οποίες/-ους θα κάνουν high-five. Τα χέρια πρέπει να ακουμπήσουν κατά τον χαιρετισμό. Τα παιδιά κινούνται για λίγο στην τάξη και κάνουν high-five με τα άτομα που έχουν επιλέξει.

Αφού έχουν χαιρετηθεί όλα τα παιδιά, οι εκπαιδευτικοί τους ζητούν να ανοίξουν το χαρτάκι τους και να μάθουν σε τι κατάσταση ήταν. Η/Ο εκπαιδευτικός μαζεύει και κρατά τα χαρτάκια καθώς εξηγεί τα τρία σύμβολα. Στη συνέχεια, γίνεται συζήτηση στην τάξη με αφορμή το παιχνίδι. Κάποια άτομα ήταν ΟΚ αλλά τώρα μπορεί να είναι συμπτωματικά ή ασυμπτωματικά, κάποια άτομα που ήταν ασυμπτωματικά μόλυναν άλλα, χωρίς να το γνωρίζουν κ.λπ.. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να τονίσουν ότι όπως και τα περισσότερα χαρτάκια ήταν ΟΚ έτσι και στην πραγματική ζωή τα περισσότερα παιδιά δεν υποφέρουν από ΣΜΛ. Επίσης θα πρέπει να γίνει κατανοητό για να μην υπάρχουν παρανοήσεις, ότι η σεξουαλική επαφή είναι ο τρόπος μετάδοσης μιας ΣΜΛ και όχι φυσικά μια χειραψία, ένα φιλί ή άγγιγμα. Το high-five που χρησιμοποιείται είναι απλά μια σύμβαση για το παιχνίδι. Ένα παιδί που

δεν είναι σεξουαλικά ενεργό δεν κινδυνεύει από ΣΜΛ. Τα παιδιά θα πρέπει να νιώθουν ενδυναμωμένα από τη νέα γνώση και όχι φοβισμένα ή μπερδεμένα.

Οι εκπαιδευτικοί ανακοινώνουν ότι τα παιδιά θα ξαναπαίξουν το παιχνίδι. Μοιράζουν πάλι, τυχαία, ένα διπλωμένο χαρτάκι σε κάθε παιδί, με την οδηγία να μην το κοιτάξουν. Αυτή τη φορά όμως, οι εκπαιδευτικοί εξηγούν στα παιδιά ότι πρέπει να πάρουν μέτρα προστασίας, πριν ξεκινήσει το παιχνίδι.

Κρατούν ένα κουτί με πλαστικά γάντια μιας χρήσης. Ζητούν από τα παιδιά να περάσουν από μπροστά τους και να ζητήσουν ένα γάντι. Τα παιδιά αφού ζητήσουν και πάρουν το γάντι, το φορούν στο χέρι που χαιρετούν και συνεχίζουν το παιχνίδι, χαιρετώντας ξανά, ένα ή δύο άτομα που έχουν επιλέξει.

Όταν χαιρετηθούν τα παιδιά, ανοίγουν και πάλι τα χαρτάκια και συζητούν τι έχει αλλάξει τώρα, που είχαν πάρει μέτρα προστασίας. Οι εκπαιδευτικοί βοηθούν τα παιδιά να καταλάβουν ότι με τον ίδιο τρόπο, στην πραγματική ζωή, τα προφυλακτικά προστατεύουν όσα άτομα είναι σεξουαλικά ενεργά, από τις ΣΜΛ.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να έχουν φέρει μαζί τους προφυλακτικά και να τα παρουσιάσουν στην τάξη δίνοντας παραπάνω πληροφορίες (από τι είναι φτιαγμένα, πώς διατηρούνται, από που τα προμηθευόμαστε, κ.λπ.). Θα πρέπει τα παιδιά να κατανοήσουν ότι τα προφυλακτικά προφυλάσσουν τα σεξουαλικά ενεργά άτομα και ότι η χρήση τους είναι απαραίτητη για την υγεία του ατόμου. Γι' αυτό δεν υπάρχει λόγος κάποιος να ντρέπεται ή να φοβάται να τα προμηθευτεί ή να απαιτήσει τη χρήση τους, κατά τη σεξουαλική δραστηριότητα.

Και τώρα τι κάνουμε; (15')

Οι εκπαιδευτικοί χωρίζουν τα παιδιά σε τέσσερις ομάδες. Εξηγούν ότι όλα τα παιδιά θα διαβάσουν μια μικρή ιστορία, αλλά η κάθε ομάδα θα αναλάβει μια διαφορετική αντίδραση στην ίδια ιστορία.

Η πρώτη ομάδα θα πρέπει να διαβάσει την ιστορία, να σκεφτεί και να γράψει *τι μπορεί να νιώθει το άτομο που πρωταγωνιστεί σε αυτή*. Η δεύτερη ομάδα θα διαβάσει την ιστορία, θα σκεφτεί και θα σημειώσει *τι μπορεί να σκέφτεται το άτομο που πρωταγωνιστεί*. Η τρίτη ομάδα θα αναλάβει να γίνει η «Φωνή της Στρουθοκάμηλου». Οι εκπαιδευτικοί, αν τα παιδιά δεν γνωρίζουν τη συμπεριφορά της στρουθοκάμηλου απέναντι στον κίνδυνο, δηλαδή, να κρύβει το κεφάλι της στο χώμα, την εξηγούν με λίγα λόγια. Εξηγούν ότι, αυτή η φωνή παροτρύνει το άτομο να μην κάνει τίποτε, ούτε καν να αναγνωρίσει το πρόβλημα, και απλά να περιμένει ότι ίσως όλα διορθωθούν από μόνα τους. Η τέταρτη ομάδα θα γίνει η «Φωνή του Λιονταριού». Αυτή η φωνή, αντίθετα από τη «Φωνή της Στρουθοκάμηλου», θα παροτρύνει σε δράση για να αναγνωριστεί και να επιλυθεί το πρόβλημα, προτείνοντας συγκεκριμένες λύσεις.

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στον πίνακα μία από τις παρακάτω ιστορίες²:

Ένα δεκαεξάχρονο παιδί επιστρέφει στο σπίτι μετά την προπόνηση. Τις τελευταίες μέρες, κάθε μέρα και περισσότερο, νιώθει φαγούρα στην περιοχή των γεννητικών οργάνων. Στο ντουζ, μετά την προπόνηση, παρατήρησε κάποιες μικρές κοκκινίλες στα γεννητικά του όργανα. Δεν ξέρει αν είναι αποτέλεσμα της φαγούρας ή αν αυτές οι κοκκινίλες δημιουργούν τη φαγούρα. Επίσης, είδε στο εσώρουχό του κίτρινες εκκρίσεις που μύριζαν άσχημα. Το παιδί είναι σεξουαλικά ενεργό εδώ και έξι μήνες, αλλά αυτό που του συμβαίνει, είναι πρωτόγνωρο.

Ένα δεκαεξάχρονο παιδί επισκέπτεται στο νοσοκομείο ένα συγγενικό πρόσωπο. Περιμένοντας στην αίθουσα αναμονής τα μάτια του πέφτουν σε ένα ενημερωτικό φυλλάδιο για τις ΣΜΛ, τους τρόπους διάγνωσης και θεραπείας. Ξεφυλλίζοντάς το φυλλάδιο μαθαίνει πράγματα που δεν ήξερε και κάποιες από αυτές τις πληροφορίες το προβληματίζουν. Το παιδί είναι σεξουαλικά ενεργό εδώ και έξι μήνες. Τις περισσότερες φορές έχει χρησιμοποιήσει προφύλαξη αλλά και κάποιες όχι. Πάντως δεν έχει κάποιο σύμπτωμα. Μήπως όμως θα πρέπει να εξεταστεί;

Έπειτα, οι ομάδες συζητούν το σενάριο με βάση την οδηγία που έχουν λάβει. Στο τέλος, ένας/μία αντιπρόσωπος από κάθε ομάδα, ανακοινώνει τα βασικά σημεία της μεταξύ τους συζήτησης στην ολομέλεια. Οι εκπαιδευτικοί βοηθούν τα παιδιά να καταλάβουν ότι όλα τα συναισθήματα και οι σκέψεις είναι αποδεκτές, αλλά η «Φωνή του Λιονταριού» είναι αυτή που θα δώσει τη λύση και θα ενδυναμώσει το παιδί να επιλέξει και να δράσει με βάση την προσωπική του υγεία και την ασφάλεια και των συντρόφων του.

Εργασία για το σπίτι

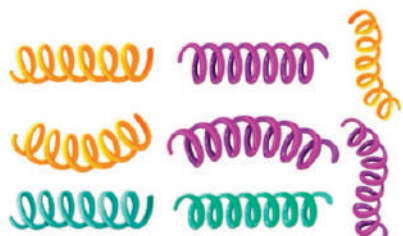
Τα παιδιά αναζητούν, με τους γονείς, κηδεμόνες ή άλλους φροντιστές τους, στο διαδίκτυο, υπηρεσίες υγείας, δομές ή άτομα στην πόλη ή στο νομό τους, που θα μπορούσαν να παραπέμπουν το παιδί της προηγούμενης ιστορίας, για βοήθεια.

² Η πρώτη ιστορία αφορά ένα άτομο με συμπτώματα από ΣΜΛ ενώ η δεύτερη ένα ασυμπτωματικό ή ακόμη και υγιές άτομο. Οι εκπαιδευτικοί θα αποφασίσουν ποια ιστορία να χρησιμοποιήσουν (ή και τις δύο αν υπάρχει χρόνος) κρίνοντας με βάση τις ανάγκες της τάξης τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Φύλλο Εργασίας³:

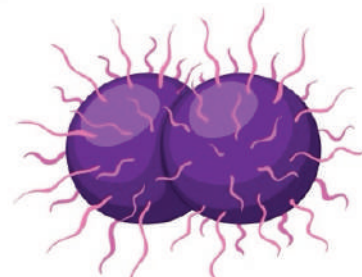
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΕΣ ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ

σύφιλη

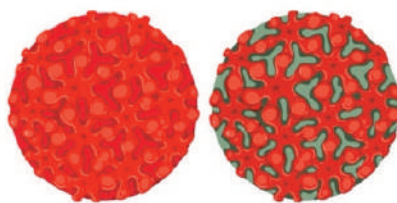
τριχομονάδες

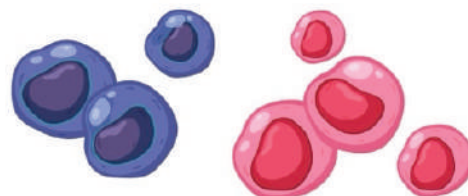
γονόρροια

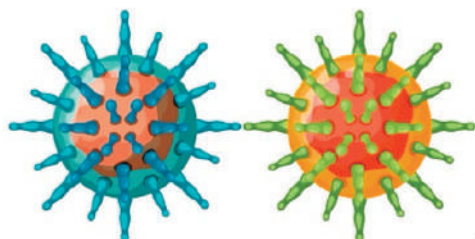
ιός των Ανθρώπινων Θηλωμάτων (HPV)

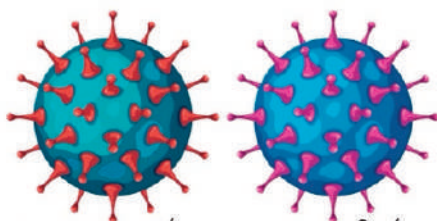
ηπατίτιδα Β

χλαμύδια

ανθρώπινος ερπητοϊός (HHV-8)

ιός ανοσοανεπάρκειας του ανθρώπου (HIV)

-έρπης

ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ	ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ	ΤΡΟΠΟΙ ΕΞΕΤΑΣΗΣ

³ Η εικόνα είναι προσαρμοσμένη και χρησιμοποιείται με άδεια από το Freepick

